

ПРОТОКОЛ

СЪБИТИЕ: Работна среща

ТЕМА: „Адресиране на опита в прилагането на мерки за подкрепа на биологичното земеделие с новите амбициозни цели на ОСП 2021-2027“

ДАТА: 01 септември 2020 г.

МЯСТО: хотел Извор, Старозагорски минерални бани

МОДЕРАТОР: Таня Георгиева, ключов експерт към ЗУ на НСМ

БРОЙ участници: 34

ЗАПИС/ПРОТОКОЛ ОТ СРЕЩАТА

ОСНОВНИ ЦЕЛИ: мобилизиране на заинтересованите страни в тематичната работа на ЗУ и НСМ; даване на приоритет на актуална и значима тема; създаване на условия за активна връзка и обмен на опит, знания и информация между членовете на НСМ и потенциални такива с цел набиране на идеи за подобряване на публичния имидж на ПРСР 2014-2020- в частност за мерките, подпомагащи биологичното земеделие; да се установи какви партньорства, комуникационни връзки и нови механизми биха способствали за преодоляване на предизвикателствата по темата; да се идентифицират добри и лоши практики в биологичното земеделие, въз основа на които да бъдат генерирани нови решения и предложения; да бъде получена обратна връзка по темата от широк кръг заинтересовани страни; предоставяне на своевременна обратна връзка към УО с предложения; получаване на насоки от заинтересованите страни за намаляване на административната тежест в биологичното земеделие; създаване на условия за ефективно, ефикасно и прозрачно функциониране на ЗУ на НСМ; популяризиране на дейността на ЗУ, ролята на ЗУ и на НСМ, структурата и взаимовръзките между администрацията и заинтересованите страни, ползите от членство в НСМ; привличане на нови членове към НСМ; набиране на идеи за бъдещо сътрудничество между тази целева група и ЗУ в рамките на НСМ.

ПРЕДСТАВИТЕЛИ/заинтересовани страни: представители на Българска асоциация на биопроизводителите; Национална био Асоциация; сертифицираща фирма, Чифлик ливади, Национална служба за съвети в земеделието- ТОО Стара Загора; Национална асоциация на зърнопроизводителите; Тракийски университет Стара Загора; ИЗК Марица, Агенция за икономическо развитие- Варна; ФБЗ Биоселена; Българска асоциация на малинопроизводителите и ягодоплодните; представител на Център по

растителна системна биология и биотехнология-Пловдив; биосертифицираща компания, биопчелари от района на гр. Плевен; представител на ДФ „Земеделие“, представител на МЗХГ- чрез платформата ZOOM и от ЗУ на НСМ.

КОМЕНТАРИ/бележки: Работната среща започна в 10 : 00 ч. Експерт от ЗУ представи програмата, целта и участниците в срещата. След като експерт от ЗУ предостави време на всеки един участник да се представи пред аудиторията, беше презентирана дейността на НСМ и ЗУ, както и начините и ползите от членство в НСМ. Срещата продължи с подробна презентация от експерт на ЗУ на НСМ за постиженията на биоземеделието у нас, тенденциите, ролята на ПРСР 2007-2013 и ПРСР 2014-2020, изводите от 2-та програмни периода по отношение на мерките за подпомагане на биологичното земеделие, както и възможности за биологичното земеделие в ОСП 2021-2027 в контекста на Европейската зелена сделка. Във втората част на работната среща дискусиите бяха фокусирани върху идентифицирани от участниците в срещата примери за добри и лоши практики, както и върху генерирането на идеи, предложения и решения за бъдеща устойчивост и ефективност в постигането на новите амбиции на ОСП 2021-2027

Участниците в работната среща посочиха редица пречки и слабости като:

- за част от биологичния сектор съществен мотив за производството е получаването на субсидии по мярка 11, както и на приоритетно предимство при инвестиционните подмерки на ПРСР 2014-2020, насочени към земеделските стопани и преработвателите;
- някои култури, които имат различни по размер производствени разходи, попадат в една и съща група за компенсиране по мярка 11, което повишава интереса към култури, попадащи в обща група по видове, където действителните разходи за отглеждане са по-ниски отколкото компенсаторното плащане (пример за лоша практика на сертифициране на големи площи ПЗП и орехи, които утежняват бюджета на мярката и изчерпват ресурса ѝ);
- все още нерешени технически проблеми с биорегистъра на МЗХГ, слаба координация между дирекциите на МЗХГ, ангажирани по темата, както недостатъчна комуникация с браншовите организации и контролиращите лица в процеса на разработването на функционалностите на биорегистъра, което създава общо усещане за непрозрачност;
- противоречия между националната уредба за за биосигурност (Наредба 44) и регулациите на ЕС за биопроизводство;
- високата цена на много от иновационните решения в биологичното производство, което затруднява достъпа и внедряването им в тези стопанства; дизайнът на подмерки 16.1 и 16.4 е неатрактивен и/или недостъпен за биофермерите;
- negliжиране и слаба работа на Консултативния съвет по биологично земеделие на МЗХГ;
- износ на биологични продукти предимно като суровина (изнася се добавена стойност);

- свръх контрол и проверки на биофермерите, които не са синхронизирани на административно ниво и реално в голяма част през годината смущават нормалната стопанска работата на фермите, а в някои случаи при животновъдството дори са заплаха за здравето и живота на добитъка;
- сектор биоживотновъдство се развива с по-бавни темпове (с изкл. на пчеларството) в сравнение с растениевъдството; произведената от биологичното животновъдство продукция не расте убедително, а напротив – варира през годините (показател за някои проблеми в производството, в преработката и в пазара);
- ограничено производство на биологичен фураж;
- малък брой преработвателни предприятия на биопродукция;
- слабости в осъществяване на връзки и логистика между биопроизводители - преработватели – търговци; една от лошите практики е реализация на биопродукция като конвенционална в следствие на тази слабост;
- недостатъчно квалифицирана работна сила в сферата на биопроизводство;
- ограничен брой и капацитет на лаборатории за тестване на първична биологична земеделска продукция, както и на преработена такава;
- слаба връзка между науката, бизнеса и държавата, изразяваща се в липса на синхрон и обща визия за развитие на научните изследвания, биопроизводство и държавните политики и приоритети за развитие; липса на конкретни количествени цели в Националния план за действие за развитие на биологичното производство до 2027 г.;
- недостатъчно ниво на прилагане на научните достижения в биологичните ферми; приложните научни изследвания и технологии за биопроизводство у нас не са достатъчно, а тези, които се разработват не са достатъчно популяризирани сред практикуващите био земеделие; наличие на специална нужда от изследвания и съвременни решения при преработката на храни и напитки, при производството на био козметика;
- липса на информационни кампании, насочени към потребителите, за ползите и предимствата на биопродуктите;
- липсва информация за оборотите от продажба на биологични продукти в страната – български и вносни; няма институция, която да събира такива данни;
- слаби позиции на българските биологични продукти на външния пазар;
- липса на нагласи за сдружаване сред биопроизводителите,- бариера пред успешната пазарна реализация на нишови продукти с растящ пазар, но търсеци по-големи партидни количества;
- трудна охрана на биоплощи и недобросъвестно замърсяване с химични вещества.

Според участниците част от възможните решения са:

- търсенето на продукти от късите вериги е съществено и трябва да бъде разширен, а не ограничаван достъпът на потребителите до тях; необходими са адекватни промени в нормативната уредба;
- насърчаване ориентацията към прилагане на щадящи околната среда селскостопански практики като отговор на нарастващо търсене на чисти и вкусни биопродукти;

- растящ интерес към биопродуктите в европейски мащаб създава условия за насочване на вътрешното производство за износ;
- компенсаторните плащания по линия на ПРСР са силен стимул за развитие на биоземеделие, следва да се запазят и да се управляват по-ефективно в новия програмен период;
- разработване на по-детайлна диференциация на видовете култури и съответните нива на компенсаторни плащания в бъдеще, за да се избягва конюнктурен избор; необходим е нов начин за насърчване на биоземеделието, стимулирайки не само увеличаването на площите, но и реализацията на произведената продукция;
- запазване в бъдеще на подхода за задължително обвързване на подпомаганите био-ПЗП с животински единици;
- да се запази финансирането на консултантски услуги и професионално обучение за биопроизводители в новия програмен период след 2021 г.;
- необходим е анализ на прилагането на подмерки 16.1 и 16.4, въз основа на който да се разработят в новия програмен период атрактивни, достъпни и ефективни инструменти за биофермерите;
- използване в новия програмен период на биофермите с модерни системи за биопроизводство като центрове за обучение и провеждане на научни опити, както и за демонстрационни дейности;
- засилване ролята и работа на Консултативния съвет по биологично земеделие на МЗХГ;
- синхронизиране на административно ниво на проверките и контрола над биопроизводителите в рамките на дадена година, за да се минимизират смущенията в нормалната стопанска работата на фермерите, както и рисковете при животновъдството;
- въвеждане на мерки за мотивация и засилване на сътрудничеството, насочени към преодоляване на слабостите по веригата и логистика между биопроизводители - преработватели – търговци;
- определяне на национално ниво на конкретни по-амбициозни количествени цели за бъдещото развитие на биологичното производство в новия програмен период 2021-20207 и до 2030 г. в отговор на новите ангажименти, произтичащи Европейски зелен пакт;
- има подходящи условия за развитие на научна дейност за биоземеделие; изходен материал семепроизводство на биологични семена; местни породи и сортове за биоземеделие;
- потенциал за засилване ролята на научните изследвания, иновациите и технологичните решения в разработването, производството и пазарната реализация на хранителни продукти с високо качество и здравословни ползи;
- обвързване на екологичните политики на държавата с биологичното земеделие и представяне на ползите от това;
- стимулиране на износа чрез подкрепа за участие в изложения и организиране на посещения и двустранни срещи с купувачи от други държави;
- утвърждаване на нови канали за продажба на биопродукти в търговската мрежа;
- въвеждане на местни биологични продукти в храните, предлагани в държавни и общински обекти, болници, училища, военни поделения и др.;

- съществуват местни породи и сортове, които могат да направят биопроизводството по-рентабилно.
- въвеждане на гарантиран бюджет за биоператорите за инвестиции, които да осигуряват справедливо и целесъобразно разпределяне на средствата в новия програмен период;
- усъвършенстване на националната нормативна уредба и регистри;
- държавна политика за насърчаване и подкрепа на научните институти в разработването на продукти и решения за биопроизводителите, с което да бъде посрещнато растящото търсене на семена, посадъчен материал, торове, препарати и пр. за биофермерите.

Г-жа Георгиева от ЗУ на НСМ благодари на присъстващите за отделеното време и активността в дискусиите, с което събитието приключи в 16:30.